

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih 01.06.2026
Sayı 1897

10/4224

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de tarımsal üretimde giderek derinleşen maliyet krizinin, gübre, mazot, yem, enerji ve zirai ilaç giderlerinde yaşanan artışların, üreticilerin ürünlerini maliyetinin altında satmak zorunda kalmasının, üretici borçluluğunun, ithalat politikalarının yerli üretici üzerindeki etkilerinin, tarımsal destek ve üretim planlamasında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa’nın 98’inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim. 20/05/2026

Ahmet Bora YAZGAN
Edirne

Emrah Yılmaz
Edirne Mv.

Fahri Özalp
Kırklareli Mv.

Gizem ÖLLAN
Muğla Mv.

Veli Ağbaba
Mardin Mv.

Cemal ENGİNYURT
İstanbul Milletvekili

Ali Özkara
Konya Mv.

Adnan BELER
Ankara Mv.
A

Oğuzhan Sarıbal
Bursa Mv.

NİHAAT KARASÖĞÜT
Sivas Mv.

Dina ÖZLAC
Izmir Mv.

Hase ÖZTÜRK
Bursa Milletvekili

Yekta TAŞKIN
Izmir Mv.

Özgün Kanabek
İstanbul Mv.

GEREKÇE

Türkiye’de son yıllarda tarımsal üretim maliyetleri üretici gelirlerinin üzerinde artış göstermiş; gübre, mazot, yem, elektrik, sulama ve zirai ilaç giderlerindeki yükseliş nedeniyle birçok üretici üretim faaliyetini sürdürebilmekte zorlanmaya başlamıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi verileri, tarımsal üretim maliyetlerinde yüksek artışların sürdüğünü göstermektedir. Özellikle gübre, yem ve enerji giderlerinde yaşanan yükseliş; bitkisel üretim ve hayvancılık faaliyetleri üzerindeki mali baskıyı artırmaktadır. Tarımsal üretimde kullanılan mazot fiyatlarındaki artış da ekim, hasat, taşıma ve sulama maliyetlerini doğrudan etkilemektedir.

Hayvancılık sektöründe yem maliyetleri üreticilerin en büyük gider kalemlerinden biri hâline gelmiştir. Süt üreticileri bakımından yem fiyatları ile çiğ süt referans fiyatı arasındaki dengenin bozulması, küçük ve orta ölçekli işletmelerin üretim kapasitesini zayıflatmaktadır. Benzer şekilde bitkisel üretimde de gübre ve ilaç maliyetlerindeki artış nedeniyle üreticilerin ekim alanlarını daralttığı yönündeki değerlendirmeler sektör temsilcileri ve üretici örgütleri tarafından sıklıkla dile getirilmektedir.

Artan maliyetlere rağmen birçok üründe üretici satış fiyatlarının maliyetleri karşılamadığı görülmektedir. Özellikle hasat dönemlerinde arz yoğunluğu nedeniyle ürün fiyatlarının düşmesi, üreticilerin zararına satış yapmak zorunda kalmasına neden olmaktadır. Üretici ile market fiyatı arasındaki farkın giderek büyümesi ise üreticinin düşük gelir elde ettiği, tüketicinin ise yüksek fiyatlarla gıdaya ulaştığı çelişkili bir tablo ortaya çıkarmaktadır.

Tarım sektöründe yaşanan sorunlardan biri de üreticinin artan borç yüküdür. Girdi maliyetlerinin yükselmesi nedeniyle kredi kullanmak zorunda kalan birçok üretici, yüksek faiz ve finansman giderleri nedeniyle borçlarını sürdürülebilir şekilde çevirmekte zorlanmaktadır. Özellikle küçük aile işletmeleri bakımından üretim maliyetleri ile gelir arasındaki farkın açılması, tarımsal faaliyetin devamlılığını risk altına sokmaktadır.

Öte yandan son yıllarda uygulanan ithalat politikaları da yerli üretici üzerinde önemli etkiler doğurmaktadır. Başta buğday, ayçiçeği, mısır ve canlı hayvan olmak üzere çeşitli ürünlerde ithalatın artırılması; üreticiler tarafından iç piyasada fiyat baskısı oluşturduğu ve yerli üreticinin rekabet gücünü zayıflattığı gerekçesiyle eleştirilmektedir. Özellikle hasat dönemlerinde gerçekleştirilen ithalat uygulamalarının, üreticinin ürününü değerinde satmasını zorlaştırdığı yönünde değerlendirmeler bulunmaktadır.

Tarımsal destek politikalarında yaşanan belirsizlikler ve üretim planlamasındaki yetersizlikler de sektörün temel sorunları arasında yer almaktadır. Üreticilerin hangi ürüne ne ölçüde destek verileceğini, maliyetlerin nasıl karşılanacağını ve ürün fiyatlarının hangi seviyede oluşacağını öngörememesi, üretim kararlarını doğrudan etkilemektedir. Bu durum bazı bölgelerde ekim alanlarının daralmasına ve üretimden çekilmelere yol açmaktadır.

Tarım sektöründe yaşanan maliyet krizi yalnızca üreticileri değil, gıda fiyatları ve arz güvenliği bakımından tüm toplumu doğrudan etkilemektedir. Üretimin zayıflaması, tarımsal ürünlerde dışa bağımlılık riskini artırmakta; gıda enflasyonu üzerindeki baskının büyümesine neden olmaktadır. Özellikle küçük ve orta ölçekli üreticilerin üretimden uzaklaşması kırsal ekonomiler açısından da önemli sonuçlar doğurmaktadır.

Bu kapsamda; tarımsal üretimde yaşanan maliyet krizinin, gübre, mazot, yem, enerji ve diğer girdi maliyetlerindeki artışların, üreticilerin zararına satış yapmak zorunda kalmasına yol açan nedenlerin, üretici borçluluğunun, ithalat politikalarının yerli üretici üzerindeki etkilerinin, destekleme ve üretim planlamasında yaşanan sorunların tüm yönleriyle araştırılması; yerli üreticinin korunması, tarımsal üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması ve gıda arz güvenliğinin güçlendirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

